

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Навчально-науковий інститут агротехнологій, селекції та екології

University of Opole (Poland)

International Slavis University (Macedonia)

Cooperative Trade University of Moldova

«Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування»

присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели

30 вересня 2024 року

*Матеріали
Міжнародної науково-практичної
інтернет-конференції
30 вересня 2024 року*

**Полтава
2024**

УДК 633:631.559:006.015.5:631.5

У 71

Редакційна колегія:

Гангур В. В. – завідувач кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, доктор сільськогосподарських наук, старший науковий співробітник.

Маренич М. М. – директор навчально – наукового інституту агротехнологій, селекції та екології, доктор сільськогосподарських наук, професор кафедри селекції, насінництва і генетики

Куценко О. М. - професор кафедри рослинництва Полтавського державного аграрного університету, професор, кандидат сільськогосподарських наук

Jolanta Wojarszczuk - Doctor, adjunct, Institute of Soil Science and Plant Cultivation – State Research Institute in Puławy

Писаренко В. М. - професор кафедри захисту рослин Полтавського державного аграрного університету, професор, доктор сільськогосподарських наук

Білоношко В. Я. - професор кафедри екології та агротехнологій ННІ природничих та аграрних наук Черкаського національного університету ім. Богдана Хмельницького, професор, доктор сільськогосподарських наук

Полторецький С. П. - професор кафедри рослинництва ім. О. І. Зінченка Уманського національного університету садівництва, професор, доктор сільськогосподарських наук

Бараболя О. В. – доцент кафедри рослинництва, завідувач Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Шакалій С. М. – доцент кафедри рослинництва, фахівець другої категорії Науково-дослідної лабораторії якості зерна імені Г. П. Жемели Полтавського державного аграрного університету, кандидат сільськогосподарських наук, доцент.

Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування, присвячена пам'яті професора Г. П. Жемели: матеріали Міжнар. наук.-практ. інтернет-конф. (м. Полтава, 30 вересня+63 2024 р.). Полтава :ПДАУ, 2024. 215 с.

У збірнику представлені матеріали міжнародної науково-практичної інтернет-конференції, присвяченої пам'яті професора Г. П. Жемели, за результатами досліджень щодо: перспективних напрямів вирощування продукції рослинництва; якості, стандартизації та сертифікації продукції рослинництва; актуальних проблем інноваційної економіки в АПВ, VR технологій в агровиробництві; інноваційних напрямів зберігання та переробки продукції рослинництва, харчових технологіях. Матеріали призначені для наукових співробітників, викладачів, студентів та здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії вищих навчальних закладів, фахівців і керівників сільськогосподарських та переробних підприємств АПК різної організаційно- правової форми, працівників державного управління, освіти та місцевого самоврядування, всіх, кого цікавить проблематика урожайності й якості продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування. Відповідальність за зміст поданих матеріалів, точність наведених даних і відповідність принципам академічної доброчесності несуть автори. Матеріали видані в авторській редакції.

Рекомендовано до друку Вченою радою Полтавського державного аграрного університету (протокол N 3 від 30.10.2024 року)

© Автори тез, включені до збірника, 2024

© Полтавський державний аграрний університет, 2024

ПЕРЕДМОВА

Короткий нарис наукової та педагогічної діяльності академіка АНВІН України, доктора сільськогосподарських наук, професора Григорія Пимоновича Жемели

У славній плеяді широко відомих діячів сільськогосподарської науки чільних місць займає провідний вчений в галузі рослинництва, селекції, зберігання та переробки продукції рослинництва, доктор сільськогосподарських наук, професор, академік Академії наук вищої освіти України Григорій Пимонович Жемела. Він добре відомий в широких наукових колах серед сільськогосподарських працівників нашої держави. Знають його ім'я і наукові праці зарубіжні вчені. Свій багаторічний досвід, воістину подвижницький труд в науці він присвятив польовим культурам - головним об'єктом його плідних досліджень була важлива продовольча культура – пшениця озима, а також кукурудза, ячмінь, овес.

Багато сил і часу витратив Г. П. Жемела для формування високопрофесійного колективу вчених, який він очолював, і який успішно давав відповіді на питання, які поставали в різні роки перед агропромисловим комплексом країни.

Усю науково-дослідницьку роботу він пов'язував з нагальними вимогами виробництва, наукові завдання ставились ним залежно від умов їхнього практичного значення, а за результатами сформульовані науково – практичні рекомендації та висновки теоретичного характеру.

Результати його наукових досліджень, оригінальні ідеї висвітлені у понад 200 наукових працях. Серед яких монографії, довідники, методичні розробки. Його працею створені навчально – методичні посібники: «Технологія зберігання і переробки продукції рослинництва», «Стандартизація та управління якістю продукції рослинництва», «Технологія борошномельного та круп'яного виробництва».

Жемела Г. П. створив наукову школу з проблем якості зерна. За його наукового керівництва захищено 7 кандидатських та 1 докторська дисертація. На даний час всі вони працюють викладачами в Полтавському державному аграрному Університеті й продовжують справу свого наукового керівника.

За розробку впровадження прогресивної технології вирощування інтенсивних сортів пшениці озимої в європейській частині СРСР Г. П. Жемелі у 1978 р. була присуджена Перша премія Ради Міністрів СРСР. У 1996 і 2008 роках присуджено нагороду Ярослава Мудрого за визначний здобуток в галузі науки і техніки, відмінника освіти та багато інших нагород.

ЗМІСТ

ПЕРЕДМОВА	3
1. ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ ВИРОЩУВАННЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	
<i>Піщаленко М. А., Логвиненко В. В., Ковтун А. В., Леончік Д. В.</i>	12
ВПЛИВ АГРОПРИЙОМІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ СОЇ	
<i>Лісовий В. М., Лавріненко І. Г.</i>	15
ШЛЯХИ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ В УМОВАХ ГЛОБАЛЬНОГО ПОТЕПЛІННЯ	
<i>Черненко Р. О.</i>	17
БІОЛОГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ТА АГРОТЕХНІЧНІ УМОВИ ВИРОЩУВАННЯ ГРЕЧКИ	
<i>Тихомирова Я. А.</i>	19
ВИБІР СОРТІВ СОЇ ТА ПІДВИЩЕННЯ ВРОЖАЙНОСТІ В УМОВАХ УКРАЇНИ	
<i>Біднина В. Ю., Короткова І. В.</i>	21
УРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ЗА РІЗНИХ НОРМ АЗОТНИХ ДОБРІВ З ВИКОРИСТАННЯМ ІНГІБІТОРІВ НІТРИФІКАЦІЇ	
<i>Ляхно А. Ю., Короткова І. В.</i>	23
ЕФЕКТИВНІСТЬ ФОРМ АЗОТНИХ ДОБРІВ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ВРОЖАЙНОСТІ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ	
<i>Коробко О. О., Новікова Т. П., Гавриленко В. С.</i>	26
ШЛЯХИ ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ НУТУ В УМОВАХ ПРАВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Муха Б. Г.</i>	28
ПРОДУКТИВНІСТЬ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО ЗА РІЗНИХ НОРМ ВИСІВУ	
<i>Гавриленко В. С., Коробко О. О., Білоножко В. Я.</i>	30
АЗОТНИЙ РЕЖИМ ҐРУНТУ У ПОСІВАХ ЯЧМЕНЮ ЯРОГО ГОЛОЗЕРНОГО ЗА РІЗНОГО УДОБРЕННЯ У ПРАВОБЕРЕЖНОМУ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Муха Б. Г.</i>	32
ЕКОЛОГІЧНІ МЕТОДИ БОРОТЬБИ ЗІ ШКІДНИКАМИ ОВОЧЕВИХ КУЛЬУТР	
<i>Білоножко В. Я., Полторецький С. П., Ракул І. О.</i>	34
ЗАКОНОМІРНОСТІ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУЛЬТУРНИХ РОСЛИН	
<i>Філоненко С. В., Лисак В. М., Лаліашвілі Р. Л.</i>	36
ВПЛИВ РІСТСТИМУЛЮЮЧИХ ПРЕПАРАТІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	
<i>Бараболя О. В., Панченко В. В.</i>	39
ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СТРОКІВ СІВБИ	

<i>Бараболя О. В., Поступаленко А. А.</i>	41
ПОРІВНЯЛЬНА ОЦІНКА СОРТІВ СОЇ ЗА УРОЖАЙНІСТЮ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ	
<i>Шакалій С. М., Ралко А. О., Малишко В. Е.</i>	42
ПЕРСПЕКТИВНА КУЛЬТУРА - РІПАК	
<i>Дрожчана О. У.</i>	44
ОСНОВНІ ПРИНЦИПИ БЕЗПЕКИ ПІД ЧАС РОБОТИ З ДОБРИВАМИ	
<i>Ляшенко В. В., Коросташов А. Ю.</i>	46
РОЛЬ МІКРОДОБРІВ У ФОРМУВАННІ ВРОЖАЙНОСТІ ЯЧМЕНЮ ОЗИМОГО	
<i>Ляшенко В. В., Бахір А. А.</i>	49
ВПЛИВ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ НА ВРОЖАЙНІСТЬ І ЯКІСТЬ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ТВЕРДОЇ	
<i>Ляшенко В. В., Рябченко Є. М.</i>	52
ВПЛИВ ФОРМ АЗОТНИХ ДОБРІВ НА ВРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ	
<i>Ляшенко В. В., Нелюба Н. А.</i>	54
ЗНАЧЕННЯ ІНОКУЛЯЦІЇ У ВИРОЩУВАННІ СОЇ	
<i>Бараболя О. В., Яновський Р. О.</i>	57
СУЧАСНІ ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	
<i>Рибальченко А. М., Іваненко Р. С.</i>	59
ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ У СУЧАСНИХ СОРТІВ ГОРОХУ	
<i>Бараболя О. В., Тарасенко Б. Ю.</i>	62
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА РІСТ ТА РОЗВИТОК РОСЛИН	
<i>Власенко Д. В.</i>	64
ШЛЯХИ ВПРОВАДЖЕННЯ ОРГАНІЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	
<i>Бараболя О. В., Гавриляк М. В.</i>	68
ПРОДУКТИВНІСТЬ СОРТІВ СОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ	
<i>Бараболя О. В., Латиш А. А.</i>	70
ПОСІВ ТА ВИРОЩУВАННЯ ЯРОЇ ТВЕРДОЇ ПШЕНИЦІ	
<i>Гуцін А. Ю.</i>	72
ВПЛИВ АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ	
<i>Грицай Ю. Ю., Поспєлова Г. Д.</i>	75
ЕЛЕМЕНТИ ЗАХИСТУ СОЇ ВІД ЗБУДНИКІВ ГРИБНИХ ХВОРОБ	
<i>Мороз Є. О., Поспєлова Г. Д., Коваленко Н. П.</i>	77
ЗАХИСТ ГОРОХУ ВІД КОРИНЕВИХ ГНИЛЕЙ ФУЗАРІОЗНОЇ ЕТІОЛОГІЇ	
<i>Філоненко С. В., Бондаренко В. Є.</i>	79

ВПЛИВ ВИСІВУ РІЗНИХ ФРАКЦІЙ НАСІННЯ НА ПРОДУКТИВНІ ТА ЯКІСНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	
<i>Філоненко С. В., Триполець В. В.</i>	82
ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ПОСІВАХ МАТОЧНИХ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	
<i>Гангур В. В., Філоненко С. В., Філоненко В. С., Ромашко А. П.</i>	85
ПРОДУКТИВНИЙ ПОТЕНЦІАЛ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ У СІВОЗМІНАХ ІЗ КОРОТКОЮ РОТАЦІЄЮ	
<i>Шокало Н. С., Різ Б. В.</i>	88
ЕФЕКТИВНІСТЬ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ У ФОРМУВАННІ УРОЖАЙНОСТІ СОЇ	
<i>Філоненко С. В., Гайдаржі І. О.</i>	90
ОПТИМІЗАЦІЯ НОРМ ВИСІВУ НАСІННЯ СУЧАСНИХ ГІБРИДІВ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	
<i>Філоненко С. В., Лисак В. М., Лахтарин Г. В.</i>	93
ВПЛИВ РІСТСТИМУЛЮЮЧИХ ПРЕПАРАТІВ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКІВ ЦУКРОВИХ	
<i>Писаренко В. М., Логвиненко В. В., Хникін К. С., Кондієнко Д. В.</i>	93
ОПТИМІЗАЦІЇ ТРОФІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ В АГРОБІОЦЕНОЗІ ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ ЯК ОСНОВА ЕКОЛОГІЗАЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ РОСЛИН	
<i>Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Рябенко В. В., Давиденко В. М.</i>	98
СУЧАСНІ НАПРЯМКИ АГРОТЕХНІЧНИХ ПРИЙОМІВ РЕГУЛЯЦІЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ КОРИСНОЇ ТА ШКОДОЧИННОЇ ЕНТОМОФАУНИ В АГРОЦЕНОЗАХ БАГАТОРІЧНИХ БОБОВИХ ТРАВ	
<i>Каленіченко Н. О., Куліш А. І., Таргононьська В. А.</i>	100
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ НАСАДЖЕНЬ ГОРІХУ ВІД ГОРІХОВОЇ ПЛОДОЖЕРКИ	
<i>Лень О. І., Алейнікова Л. М., Сорокова Л. М.</i>	102
ЯКІСНІ ПОКАЗНИКИ УРОЖАЙНОСТІ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД ТЕХНОЛОГІЇ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ	
<i>Омеліч М. В.</i>	105
ВПЛИВ ҐРУНТОВО - КЛІМАТИЧНИХ ФАКТОРІВ НА ФОРМУВАННЯ ПИВОВАРНИХ ВЛАСТИВОСТЕЙ ЗЕРНА ЯЧМЕНЮ ЯРОГО	
<i>Тарасенко Б., Бараболя О.В.</i>	108
ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА РІСТ ТА РОЗВИТОК РОСЛИН	
<i>Піщаленко М. А., Каблучка Б. Ю., Бугай А. І., Вовк А. О.</i>	110
БІОЕКОЛІГІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КЛІЩІВ ФІТОСЕЇД В УМОВАХ ЗАХИЩЕНОГО ҐРУНТУ	

<i>Піщаленко М. А., Сотніков А. В., Кузьменко М. В., Зайченко Є. О.</i>	112
ОСОБЛИВОСТІ ПРИЙОМІВ РЕГУЛЯЦІЇ ЧИСЕЛЬНОСТІ ШКІДЛИВОЇ І КОРИСНОЇ ЕНТОМОФАУНИ НА НАСІННИХ ПОСІВАХ БАГАТОРІЧНИХ БОБОВИХ ТРАВ	
<i>Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Олексенко В. В., Рябко О. С., Кучеренко М. І.</i>	114
ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ АГРОЦЕНОЗІВ КАПУСТИ ВІД КОМПЛЕКСУ ЛУСКОКРИЛИХ ФІТОФАГІВ	
<i>Криворучко Л. М., Тищенко В. М.</i>	116
ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЙНОСТІ СОРТІВ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ СЕЛЕКЦІЇ ПДАУ ЗА СТРЕСОВИХ УМОВ СЕРЕДОВИЩА	
<i>Палазюк Б. О.</i>	118
ВИКОРИСТАННЯ ОРГАНІЧНИХ ДОБРИВ НА ОСНОВІ ТОРФУ У ПОСІВАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	
<i>Рудник . М., Юрченко С. О.</i>	120
ПРИНЦИПИ ПІДБОРУ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО В УМОВАХ ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Марініч Л. Г., Гомела І. М.</i>	122
ВПЛИВ СИСТЕМИ УДОБРЕННЯ НА ФОРМУВАННЯ ВРОЖАЮ ОЗИМИХ ЗЕРНОВИХ КУЛЬТУР	
<i>Марініч Л. Г., Бутко М. О., Кабаненко В. І.</i>	124
СИСТЕМА УДОБРЕННЯ СОЇ	
<i>Баган А. В., Брехунцова О. А.</i>	126
ПЕРСПЕКТИВИ ВИРОЩУВАННЯ КОНДИТЕРСЬКОГО СОНЯШНИКУ В УКРАЇНІ	
<i>Коба Р. Г.</i>	128
УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД ВИДІВ ОСНОВНОГО ОБРОБІТКУ ҐРУНТУ ТА СПОСОБІВ СІВБИ В УМОВАХ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	
<i>Баган А. В., Маслівець О. В.</i>	130
ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СКОРОСТИГЛИХ СОРТІВ СОЇ	
<i>Степаненка Б. В., Юрченко С. О.</i>	132
ВПЛИВ СИСТЕМИ ЗАХИСТУ ВІД БУР'ЯНІВ НА УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ НА ЗЕРНО	
<i>Гангур В. В., Єремко Л. С.</i>	135
ЕФЕКТИВНІСТЬ ЗАСТОСУВАННЯ ФУНГІЦИДІВ НА ПОСІВАХ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	
<i>Баган .А. В., Тутка Т. О.</i>	137
ПЕРЕВАГИ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ У ЗОНІ ЛІСОСТЕПУ	
<i>Баган А.В., Мусієнко Н. О.</i>	140
ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ СОЧЕВИЦІ В УКРАЇНІ	
<i>Yeremko L., Hanhur V.</i>	142
THE EFFECT OF SEED INOCULATION, MINERAL	

FERTILIZATION, AND FOLIAR NUTRITION OF PLANTS WITH MOLYBDENUM ON THE FORMATION OF SYMBIOTIC APPARATUS AND PEA SEED YIELD	
<i>Невідничий О. С., Міленко О. Г.</i>	145
ПЕРСПЕКТИВНІ АСПЕКТИ ВИРОЩУВАННЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН ЗА СУЧАСНИХ УМОВ	
<i>Барат Ю. М., Барат М. Ю.</i>	147
ПРОДУКТИВНІСТЬ СМОРОДИНИ ЧОРНОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНІЧНИХ ЗАХОДІВ	
<i>Білявська Л. Г., Зінченко О. О.</i>	148
СУЧАСНІ СОРТИ КАРТОПЛІ ДЛЯ РІЗНИХ НАПРЯМІВ ВИКОРИСТАННЯ	
<i>Білявська Л. Г., Ємець М. В., Ванжула Д. В.</i>	151
УРОЖАЙНІСТЬ ГІБРИДІВ (<i>ZEА MAYS L.</i>) РІЗНИХ ФАО ТА ГРУП СТИГЛОСТІ В УМОВАХ ПОЛТАВЩИНИ ЗАЛЕЖНО ВІД НОРМИ ВИСІВУ ТА ВОЛОГОСТІ ЗЕРНА	
<i>Піщаленко М. А., Токарев А. В., Чегренець В. Ю.</i>	154
СОРТОВІ ЯКОСТІ НАСІННЯ ЯК ВИРІШАЛЬНИЙ ФАКТОР ПРИ ВИРОЩУВАННЯ ЕКОЛОГІЧНО ЧИСТОЇ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ	
<i>Білявська Л. Г., Волошин Д. Р.</i>	156
БІОЛОГІЗАЦІЯ ТА ЇЇ ЕФЕКТИВНІСТЬ В АГРОТЕХНОЛОГІЯХ СОЇ	
<i>Писаренко В. М., Піщаленко М. А., Олексенко В. В., Рябко О. С.</i>	159
ЕКОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ІНТЕГРОВАНОГО ЗАХИСТУ АГРОЦЕНОЗІВ КАПУСТИ ВІД КОМПЛЕКСУ ЛУСКОКРИЛИХ ФІТОФАГІВ	
<i>Куряча К. О.</i>	161
ОСОБЛИВОСТІ ПІДБОРУ ГІБРИДІВ КУКУРУДЗИ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ В УМОВАХ НЕСТІЙКОГО ЗВОЛОЖЕННЯ	
<i>Шерстюк О. Л., Коваленко Н. П.</i>	163
ВПЛИВ ШКІДНИКІВ НА ПОСІВИ НАСІННЄВОЇ ЛЮЦЕРНИ	
<i>Піщаленко М. А., Кириченко К. Є., Майборода М. С.</i>	165
СУЧАСНІ ТЕНДЕНЦІЇ ВИКОРИСТАННЯ БІОГУМУСУ ЯК РЕГУЛЯТОРА РОСТУ РОСЛИН	
<i>Білявська Л. Г., Івко Ю. В.</i>	167
ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА СУЧАСНИХ СОРТІВ СОЇ РІЗНОГО ПОХОДЖЕННЯ В УМОВАХ ЛІВОБЕРЕЖНОГО ЛІСОСТЕПУ УКРАЇНИ	
<i>Копелець Б. В., Кулик М. І.</i>	169
ФОРМУВАННЯ ЯКІСНОГО ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТУ	
<i>Блоха А. В.</i>	171
ВПЛИВ ЗМІН КЛІМАТУ НА ВРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ	

<i>Євлаш В. В.</i>	173
ВПЛИВ НАСІННЄВОГО МАТЕРІАЛУ НА ВРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	
<i>Скоробогата Н. О.</i>	175
УРОЖАЙНІСТЬ КУКУРУДЗИ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОЕКОЛОГІЧНИХ ФАКТОРІВ ТА ПІДБОРУ ГІБРИДІВ ДЛЯ ВИРОЩУВАННЯ	
<i>Антонюк С. О., Тараненко С.й В.</i>	177
ФОРМУВАННЯ УРОЖАЙНОСТІ ЗЕРНА ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ ЗАЛЕЖНО ВІД АГРОТЕХНОЛОГІЧНИХ ЗАХОДІВ	
<i>Шакалій С. М., Четверик О. О., Криволап Є. О.</i>	179
ВИМОГИ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО ДО ЕЛЕМЕНТІВ ЖИВЛЕННЯ	
<i>Шакалій С. М., Тесленко О. М.</i>	181
ХАРЧУВАННЯ ЛЬОНУ ОЛІЙНОГО МІКРОЕЛЕМЕНТАМИ	
<i>Jolanta Wojarszczuk</i>	182
THE INFLUENCE OF THE SOIL PREPARING METHOD FOR SOWING LEGUME ON THE SOIL MICROBIOLOGICAL ACTIVITY	
<i>Чайка Т. О., Короткова І. В., Лотини І. І.</i>	184
ОСОБЛИВОСТІ ВИРОЩУВАННЯ КУКУРУДЗИ МЕТОДАМИ ОРГАНІЧНОГО СІЛЬСЬКОГО ГОСПОДАРСТВА	
<i>Шакалій С. М., Четверик О. О., Малишко А. В.</i>	187
ЗНАЧЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВИКОРИСТАННЯ ГІРЧИЦІ БІЛОЇ	
<i>Шакалій С. М., Четверик О. О., Райко Я. М.</i>	189
ВПЛИВ СИСТЕМИ ЗЕМЛЕРОБСТВА НА ВРОЖАЙНІСТЬ ТА ЯКІСТЬ ОЛІЙНОГО НАСІННЯ СОНЯШНИКА	
<i>Шакалій С. М., Четверик О. О., Добринський О. С.</i>	191
НАДХОДЖЕННЯ ТА РОЗКЛАДАННЯ РОСЛИННИХ ЗАЛИШКІВ У ҐРУНТІ ПІД ЯРОЮ ПШЕНИЦЕЮ	
<i>Тригуб О. В., Ляшенко В. В., Куценко О. М., Шевчук В. М.</i>	192
ЗРАЗКИ ГРЕЧКИ НАЦІОНАЛЬНОЇ КОЛЕКЦІЇ УКРАЇНИ ТА ЇХНЯ СЕЛЕКЦІЙНА ЦІННІСТЬ	
<i>Ласло О. О., Кочерга А. Ю.</i>	194
ВПЛИВ ДОПОСІВНОЇ ОБРОБКИ БІОЛОГІЧНИМ РЕГУЛЯТОРОМ РОСТУ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	
<i>Федяй І. І., Ляшенко В. В.</i>	196
ВПЛИВ СИСТЕМ УДОБРЕННЯ НА УРОЖАЙНІСТЬ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ	
<i>Литвиненко В. М., Ляшенко В. В.</i>	198
ВИКОРИСТАННЯ БІОСТИМУЛЯТОРІВ У ПЕРЕДПОСІВНІЙ ОБРОБЦІ НАСІННЯ ГОРОХУ ПОСІВНОГО	
2. ЯКІСТЬ, СТАНДАРТИЗАЦІЯ ТА СЕРТИФІКАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА.	
<i>Писаренко С. В.</i>	200

ПОНЯТТЯ ЯКОСТІ, ТА СТАНДАРТИЗАЦІЯ ПРОДУКЦІЇ
**4. ІНФОРМАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ, VR ТЕХНОЛОГІЇ В
 АГРОВИРОБНИЦТВІ.**

Сень О. В., Кулик М. М., Єрошенко В. В. 202

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФОРМУВАННЯ ІННОВАЦІЙНОЇ
 ДІЯЛЬНОСТІ АГРАРНОГО ПІДПРИЄМСТВА

Лега О. В., Прийдак Т. Б., Яловега Л. В. 204

ІННОВАЦІЇ ЯК ПРОДУКЦІЯ: ЦІНОВИЙ ФАКТОР

Опара Н. М. 206

НЕБЕЗПЕКИ ТА ВИМОГИ ОХОРОНИ ПРАЦІ НА
 МЕХАНІЗОВАНИХ ПРОЦЕСАХ У РОСЛИННИЦТВІ

Дудник Д. В., Дудник В. В. 210

УТВОРЕННЯ ФОРМУВАННЯ З ЗАХИСТУ РОСЛИН У НС

**5. ІННОВАЦІЙНІ НАПРЯМИ ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ
 ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА**

Бараболя О. В., Прудкий Т. А. 212

ДОВГОТРИВАЛЕ ЗБЕРІГАННЯ КАРТОПЛІ

Будник Н. В., Кайнаш А. П. 214

ВИКОРИСТАННЯ ФЕРМЕНТОВАНОГО ЧАСНИКА В
 ТЕХНОЛОГІЇ М'ЯСОПРОДУКТІВ

2. Бараболя О.В., Татарко Ю.В., Антоновський О.В. Вплив сортових особливостей зерна пшениці озимої на якість хлібопекарських властивостей. Вісник ПДАА. 2020. № 4. С. 21-27
3. Бараболя О. В., Доронін С. М. Вплив погодних умов і систем удобрення на урожайність пшениці озимої. Scientific Progress & Innovations. 2023. No 26 (1). С. 24–30.
4. Бараболя О. В., Яновський Р. О. Врожайність сучасних сортів пшениці м'якої озимої в умовах кіровоградської області. Аграрні інновації. № 21 С. 12-21
5. Жемела Г.П., Бараболя О.В. Вплив сортових особливостей пшениці озимої м'якої на якість хліба. Науково-практична конференція професорсько-викладацького складу 14 травня 2021 року. Збірник наукових праць професорсько-викладацького складу академії за підсумками науководослідної роботи в 2020 році. Полтава 2021 р. С. 121-123
6. Бараболя О.В., Яновський Р.О. Вплив змін клімату на строки висіву пшениці озимої. «Хімія, біотехнологія, екологія та освіта» : збірник матеріалів VII Міжн наук-практ інтернет-конф. Полтава, 17-18 травня 2023. Полтава, ПДАУ, 2023 С 437-440.
7. Бараболя О.В., Яновський Р. О. Народногосподарське значення пшениці озимої в сьогоденні. «Урожайність та якість продукції рослинництва за сучасних технологій вирощування». Міжн. наук-практ інтернет-конф присвячена 90-річчю з дня народження професора Г. П. Жемели Полтава 30 вересня 2023 р. ПДАУ 2023 С. 212-215.
8. Бараболя О.В. Формування урожайності та якості зерна пшениці озимої залежно від попередників. «Актуальні напрямки та проблематика у технологіях вирощування продукції рослинництва». Мат Всеукр науковопрактичної інтернет-конференції 25 квітня 2023 року, Полтава). ПДАУ 2023. С 9-12.

Рибальченко Анна Михайлівна

канд. с.-г. наук, доцент

ORCID ID: 0000-0002-2308-7853

Іваненко Роман Сергійович

здобувач вищої освіти СВО Магістр

спеціальності 201 Агрономія

Полтавський державний аграрний університет

м. Полтава

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОДУКТИВНОСТІ У СУЧАСНИХ СОРТІВ ГОРОХУ

Сучасна технологія вирощування зернобобових культур, особливо гороху, повинна зосереджуватися на управлінні процесами, за допомогою

яких формується висока продуктивність, і має бути спрямована на використання можливого генетичного потенціалу продуктивності культури. В сучасних умовах селекціонери створюють сорти гороху з різною морфологічною структурою. Зміна архітекtonіки листкового апарату гороху є визначним етапом у селекції культури. Впровадження у виробництво сортів гороху безлисточкового типу (вусатих) змінило погляд на горох як на культуру, що досить сильно вилягає. Сьогодні загально визнано, що вусаті сорти перевершують листочкові, з точки зору, технології вирощування [5, с. 8].

Максимальний рівень урожайності новітніх сортів гороху може бути досягнутий за умови вирощування їх за технологіями, котрі передбачають використання факторів інтенсифікації [1, с. 19].

Сортові ресурси гороху досить тривалий період були презентовані середньорослими та високорослими рослинами з морфотипом листочкового типу, які у роки з надмірним вологозабезпеченням ставали дуже високими, що в свою чергу, призводило до вилягання та поширення хвороб. Це призводило до різкого зниження врожайності та якості зерна. Новітні сорти вусатого морфотипу здатні забезпечити врожайність зерна до 6 т/га за сприятливих погодних умов.

Новітні вусаті сорти мають досить вирівняний стеблостій, що збільшує ріст і продуктивність рослин. Це дозволяє збирати зерно швидко та ефективно. Завдяки тому, що вусаті форми гороху сильно розвинені та мають зчеплені між собою вуса створюються сприятливі умови для аерації та освітлення рослин в посіві [2, с. 89].

Сорт має демонструвати високу адаптивну здатність. Ця здатність дозволяє відновлювати метаболічні процеси після впливу стресових факторів, що є особливо важливим у контексті змін клімату. Адаптивність сорту є головною характеристикою в умовах сучасного сільськогосподарського виробництва. Селекція на адаптивність є одним із провідних напрямків у селекційних дослідженнях наукових-дослідних установ. Підвищення рівня валового виробництва гороху можливе шляхом використання сортів, які здатні поєднувати високу продуктивність і адаптивність в одному генотипі [4, с. 55].

Основні фактори, що впливають на формування адаптивного потенціалу гороху: морфологічні особливості стебла, стійкість до хвороб, стійкість до вилягання та осипання, збиральний індекс, висока потенційна врожайність. Високий рівень стійкості до вилягання та одночасне досягання зерна здатні забезпечити короткі міжвузля та вусатий морфотип стебла. Вірний вибір сорту гороху може призвести до збільшення врожайності зерна на 0,3-0,5 т/га [7, с. 94].

У контексті змін клімату важливо обирати високоадаптивні сорти, які демонструють стійкість до негативних абіотичних факторів, таких як недостатня вологість ґрунту та підвищена температури повітря. Селекційну роботу зі створення адаптивного сорту слід розпочати з ретельного аналізу та

добору вихідного матеріалу, який має бути стійким до несприятливих умов та екологічних параметрів середовища. [6, с. 145].

Важливо пам'ятати, що в процесі адаптивної селекції в парах для схрещування важливо, щоб одна з батьківських форм відрізнялася ознакою стійкості до несприятливих факторів навколишнього середовища. При проведенні селекційної роботи на стійкість важливо постійно аналізувати генофонд, оцінювати морфологічні та фізіологічні характеристики, а також відбирати джерела і донори, які є адаптованими до умов вирощування і відрізняються комплексом цінних господарських ознак.

Пристосувальні властивості рослин поділяються на такі категорії: адаптаційні властивості, що були сформовані в результаті селекційної роботи, а також адаптивні властивості, які виникли в процесі еволюції. Підвищити адаптивний потенціал рослин у селекційній практиці можна, використовуючи форми, які завдяки внутрішнім механізмам здатні протистояти стрес-факторам, а також без значних змін у фізіологічних характеристиках адаптуватися до несприятливих умов і відновлювати свій фізіологічний стан [3, с. 87].

Провідним фактором у створенні новітніх сортів гороху є оцінювання селекційного матеріалу, що поєднує високу продуктивність та адаптивність. При одночасній наявності в одному генотипі генів продуктивності та адаптивності шляхом гібридизації є можливість для створення нових сортів.

Список використаних джерел

1. Гангур В. В., Єремко Л. С. Вплив елементів технології вирощування на продуктивність гороху в умовах лівобережного Лісостепу України. *Бюлетень Інституту сільського господарства степової зони НААН України*. 2015. № 9. С. 19-23.
2. Данильченко О. М. Формування фотосинтетичного апарату та врожайності зерна гороху в умовах північно-східного Лісостепу України. *Вісник Сумського національного аграрного університету. Серія «Агронімія і біологія»*. 2016. Вип. 9. С. 88-91.
3. Коблай С. В. Адаптивний потенціал різних за морфотипом сортів гороху в умовах Півдня України. *Селекція і насінництво*. 2016. № 110. С.82-90.
4. Лихочвор В. В., Андрушко М. О. Продуктивність гороху залежно від сорту та норм висіву. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2020. Вип. 2. С. 54-62. DOI: 10.31521/2313-092X/2020-2(106)
5. Петриченко В. Ф., Антипін Р. А. Фотосинтетична продуктивність гороху залежно від впливу технологічних прийомів вирощування в умовах Лісостепу України. *Корми і кормовиробництво*. 2006. Вип. 57. С. 3-13.
6. Уліч Л. І., Уліч М. І., Терещенко Ю. В. Адаптивні властивості, технологічність і продуктивність сучасних сортів гороху різних морфотипів. *Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва*. 2010. Вип. 74. Ч. 1. С. 143-152.

7. Черенков А. В., Клиша А. І., Гирка А. Д., Кулініч О. О. Зернобобові культури: сучасні технології вирощування: монографія; за ред. А.В. Черенкова. Дніпропетровськ. Акцент ПП. 2014. 110 с.

Бараболя Ольга Валеріївна

кандидат с.-г. наук, доцент
ORCID (0000-0003-4123-9547)

Тарасенко Богдан Юрійович

здобувач ступеня вищої освіти Магістр
спеціальності 201 Агрономія

Полтавський державний аграрний університет
м. Полтава

ВПЛИВ СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ ПШЕНИЦІ ОЗИМОЇ НА РІСТ ТА РОЗВИТОК РОСЛИН

Головне призначення озимої пшениці – це гарантоване забезпечення населення країни хлібом та хлібобулочними виробами. Цінність поживного пшеничного хліба напряму залежить від хімічного складу зерна. Серед основних зернових культур зерно озимої пшениці має найбільший вміст білків. Їхній вміст у зерні має пряму залежність від сорту та агротехніки вирощування і становить у середньому від 13 до 15 %. Також у зерні пшениці знаходиться великий відсоток вуглеводів, вміст крохмалю може досягати 70 %, також містяться вітаміни групи В1, В2, Р, Е та ще провітаміни такі як А, D, відсотках до 2% мінеральних речовин. Білки озимої пшениці за амінокислотним складом є повноцінними, та містять незамінні амінокислоти такі як лізин, триптофан, валін, метіонін, треонін, фенілаланін, гістидин, аргінін, лейцин, ізолейцин які як відомо дуже добре засвоюються організмом людини. Але на жаль у хімічному складі недостає таких амінокислот як лізин, метіонин, від цього поживна цінність білку пшениці становить лише 50 %. Тому 400-500 грамів пшеничного та хлібобулочних виробів може покривати тільки третину потреб людини у калоріях, половину потреби у вуглеводах, іншу третину, а це до 40 % - у більш повноцінних білках, від 50 до 60 % у вітамінах групи В, а також до 80 % у вітаміні Е. Хліб пшеничний практично повністю може забезпечити людину у фосфорі та залізі і на 40 % кальцієм.

Озима пшениця, яку на сьогодні вирощують в Україні за сучасною інтенсивною технологією, є доволі таки гарним попередником для інших сільськогосподарських культур які є в сівозміні господарства, і в цьому полягає її агротехнічне значення [1, 2].

Головною умовою сьогодення є підвищення врожайності озимої пшениці та використання для посівного матеріалу високоякісне насіння більш продуктивних районованих сортів, які мають адаптацію до місцевих